

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

66. An Religiosus peccet mortaliter contra votum paupertatis, si recipiat pecunias saecularium in depositum absq; superioris licentia? Et advertitium, quod si Religiosus moriatur proprietarius, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

quis non tenetur restituere acceptum à Monialibus, vel aliis Religiosis, quos apponit idem Pellizzarius ubi supra sic asserens: Addit Sanchez, quod si secularis daret aliquid Monacho non sibi retinendum, nec ad libitum consumendum, sed dandum feminae, cum qua ipse Monachus fornicaretur; si is de facto illud tradat feminae, haec non tenetur restituere, cum illud censeatur accepisse, non à Monacho, sed ab illo seculari. Monacho in ea datione se habente solum vt exccutore: nec appareat vllus titulus, ex quo illud Riccio debeat acquiri Monasterio. Quin etiam Cardinalis de Lugo disput. 3. de Inst. num. 142. dicit non esse improbabilem doctrinam, quam tradunt Bañez, Lopez, Rebellius, Salas, Sayrus, & Diana relati ab ipso Cardinali; nimirum quando Prælatus regularis dat subdito plenam, ac liberam facultatem expendendi aliquid pro suo libito, non intelligi limitare suam intentionem solum ad vsus licitos, ac pios; sed potius auferre, quantum est ex se, totum impedimentum, vt vsus ille non sit contra votum paupertatis ob defectum licentiae; atque aded recipientem ab ipso non teneri aliquid restituere. Et ratio est, quod sicut in aliis materiis licentia generaliter concessa non intelligitur limitari ad solos vsus, vel casus aliunde non turpes; sed iis etiam auferit malitiam, quam possent habere ex defectu talis licentiae; et si remaneat malitia, ac turpitudine ex alio capite, sic hoc ipso quod Prælatus vniuersaliter concedit licentiam expendendi pro libito; non est, cur praesumatur limitare licentiam ad vsus solum aliunde non illicitos, sed potius velle auferre impedimentum, quantum est ex parte sua, maxime cum Prælatus id praestare possit non solum valide (vt bene probat Cardinalis de Lugo, num. 137.) sed etiam licite; vt ostendit idem Cardinalis num. 139. Loquendo de licentia data in genere ad quemlibet vsum, non adtem in particulari, & determinate ad vsum illicitum. Haec Pellizzarius, & iterum ego; & quoad vltimum consentit etiam Marcus Vidal in Arca Theolog. Moral. titulo de Paupertate Religiosa, Inquisit. vnica, numero 22. & 23.

Sup. hoc in Ref. praxerita §. 1. inter medium, & finem, vers. El primero.

Sup. hoc in Ref. 23. §. Nota tertio, & in Ref. 55. §. 2. cum in 13. ff. de, & in Ref. 58. §. 9. & 60. & in tom. 6. tr. 7. Ref. 58. §. Sed ego, & seq. &c.

RESOL. LXIV.

An Bulla Clem. VIII. prohibens largitionem munerum locum sibi vindicet, si regularis, vel Monialis det eleemosinam?
Ex quo alij casus inferuntur, qui non includuntur in dicta Bulla Clem. VIII. Ex part. 1. tract. 6. Ref. 11.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 7. Ref. 33.

§. 1. Respondeo negatiue cum Riccio in praxi, tom. 2. resol. 25. & Sousa in explicat. huius Bullae §. 7. num. 91. & quia Codex rarus est, ponam eius verba: Esta ley trata solamente de donaciones graciosas: y el dar limosna, no es propriamente donacion graciosa, y assi el hazerla los Religiosos se ha de condenar, o aprobar conforme, al derecho comun. Et in §. 1. num. 64. ponit Doctor iste aliqua verba conducentia ad hunc casum, & multos alios decidendos: & sunt ista: Nota, que el titulo desta Constitucion, es de solas donaciones graciosas, y solo el absuelue infinitas dudas, que algunos han preguntado, y en especial Religiosas, assi como, si des veda esta ley el hazer algunas fiestas, que tienen deuocion, y gastar en traer musica, o con el Predicador, o en sustentar a las que las visitan, y gobiernan, o en hazer otros ministerios, en utilidad del Conuenio en comun, o de alguna Religiosa en particular, de lo qual no trata esta ley, porque todas estas cosas, y otras como ellas, no se comprehenden de baxo del

nombre de donacion, sino de satisfacion. Haec ille, quae sunt admodum notanda; quia multum praedictabilia: & nos de hac quaestione supra etiam diximus.

RESOL. LXV.

An Religiosi tempore mortis cum licentia Superioris possint aliquid donare?
Et ex doctrina huius resolutionis inferitur, an possit Prælatus dare licentiam Monacho scribenda scheda, qua disponat, quid de his bonis faciendum sit post mortem, eo animo, vt vim habeat testamenti, aut codicilli ea dispositio?
Et notatur, quod potest aliquid relinquere Monacho cum facultate tempore mortis disponendi de eo inter consanguineos, non per testamentum aliquod solemne, sed per eleemosinam personarum. Ex p. 1. tr. 3. Ref. 128.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Grassius de Aecis, part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 58. Nauarr. Rodriquez, Praepositus, & alij, quos citat Sanchez in sum. tom. 2. lib. 7. cap. 8. num. 10. quia talis donatio esset vltimae voluntatis species, & qui non potest de iure testari, neque potest donare causa mortis.

2. Sed contrariam sententiam docet Suarez ubi supra num. 11. & post illum Layman. lib. 3. ff. 5. cap. 3. num. 4. vnde filiusfamilias, qui ne patre quidem consentiente testamentum facere potest, tamen mortis causa donare cum patris consensu permittitur. Item is ff. de mortis causa donationibus, siquidem testamentum plus iuris ac legitimae facultatis possidet, donatio vero mortis causa ad naturam dispositionis inter viuos plurimum accedit.

3. Et ideo ex his inferitur non esse integrum Prælatis dare licentiam Monacho scribenda scheda, qua disponat, quid de suis bonis faciendum sit post mortem eo animo, vt vim habeat testamenti, aut codicilli ea dispositio, secus quando non eo animo, sed solum rogat Prælatum, vt sic disponat pro sua libera voluntate. Cum enim liberum maneat Superiori sic disponere, & quod postea fecerit, vim non habeat ex defectu dispositione, non est testamentum, nec codicillus quare id licitum est etiam Fratibus Minoribus. Addit tamen Nauarr. Grassius & Rodriquez, id non esse integrum, si ea scheda vim habeat donationis causa mortis, sed dicti ad Clericos loquuntur consequenter ad sententiam quam supra diximus eos docere, at, tenendo nostram, liceret donare causa mortis ex ea licentia, ex qua posset familiaris Religiosus donare inter viuos.

4. Notandum est tamen hic obiter, quod potest aliquid relinquere Monacho cum facultate tempore mortis disponendi de eo inter consanguineos, non per testamentum aliquod solemne, sed per electionem personarum, ad quas debeat pertinere, quod ita licitum fuerit, atque ita non disponet tanquam testator, sed tanquam personarum elector. Et ita docet Filliucius, Pacianus consil. 36. numer. 103. vsque ad numer. 108. cum Sanchez loco citato numer. 8.

RESOL. LXVI.

An Religiosus peccet mortaliter contra votum paupertatis, si recipiat pecuniam secularium in depositum absque Superioris licentia?
Et aduertitur, quod si Religiosus moriatur propriarius, priuatur Ecclesiastica sepultura.
Et quaeritur, an si Religiosus, (admodum non sit Mon-

rita,) inueniatur mortuus cum Bursa denariorum, non sit statim priuandus sepultura Ecclesiastica, quia iura non priuant Officio Altaris talem Monachum uiuentem cum peculio, nisi quando prius monitus noluit dimittere?

Et docetur, quod Religiosus, casu contingente, supra dictum depositum pecunie secularium non admittat in vim depositi, sed solum in vim cuiusdam familiaris custodiae, & sic erit immunis a scrupulo.

Et an Religiosus recipiens aliquid considerabile a seculari cum intentione petendi licentiam a Superiore, & si non concesserit, illud reddere, cui dedit, peccet mortaliter? Ex part. 10. tract. 15. & Misc. 5. Ref. 40.

Affirmatiuam sententiam tenet ex Dominicana familia deuotus Magister Ioan. Paulus Nazarius, tom. 8. Opusc. sic ait: Dico Religiosum accipientem pecuniam a quocumque in custodiam, seu depositum absque superioris sui licentia peccare mortaliter contra votum paupertatis: quidquid dicit Sanchez, lib. 6. de Matrim. disp. 4. & Suarez loco paulo ante citato, cap. 11. num. 45. Ratio est quia depositarius habet ius in rem apud le depositam ad eam custodiendam aduersus quoscumque volentes eam accipere contra, vel praeter voluntatem domini, cum obligatione eam legitimo domino conferuandi: hoc autem ius species quaedam est, siue modus domini, seu proprietatis in pecuniam illam non simpliciter (hoc enim soli conuenit domino, cui restituenda est) sed secundum quid, id est secundum dictam rationem, quia nimirum ius habet in eam depositi lege naturali, & humana constitutum eo ferè modo, quo praefectus arcis regiae ius habet eam custodiendi. Et confirmatur: nam alioquin in iis Religiosis in quibus non est facta specialis prohibitio tenendi alienas pecunias apud se conseruandas, & ad petitionem domini restituendas; liceret cuique Religioso pecunias, & alias res secularium pretiosas in magna copia recipere conseruandas absque vlla Superioris licentia, & quilibet etiam Monachus siue Religiosus eadem ratione posset, nulla praehabita praetati sui facultate, caeterorum eiusdem conuentus Fratrum pecunias custodiendas tenere, saltem eorum quibus a praetato concessum est, vt eas apud se detineant, quae satis aperte voto paupertatis videntur aduersa, & ad proprietatem introducendam aptissima. Praeterea facile potest euenire vt post magnam ab extraneis receptam sub titulo depositi pecuniam summam, Religiosus qui eam accepit custodiendam, repentina morte migret è vita, nullo relicto scripturae testimonio, & defuncto aut longissime distante pecunia domino, nulloque alio pecuniam illam sibi dari postulante: in quo casu Religiosus ille de iure canonico iudicandus esset verè proprietarius & pene proprietarius debite subiciendus, priuatio ni scilicet Ecclesiastica sepulturae cum illo infamiae titulo, Pecunia tua tecum sit in perditionem. Hucusque Nazarius. Sed ego olim sententiae Suarez, & Sanchez adhaesi, quibus etiam adhaeret Pellizzarius in Man. Regul. tom. 1. tract. 4. sect. 4. num. 232. Portel, ubi infra; Layman lib. 4. tract. 5. cap. 7. quest. 1; vers. At vero, & alij. Et ratio est, quia tu in tali casu nec dominium, nec vsum, neque administrationem illius Pecuniae acceptas, sed haec omnia vis esse apud deponentem, solo officio custodis admissio, quod voto paupertatis non videtur prohibitum, vt satis iudicauit Nicol. III. in cap. exiit, vers. Ad maiorem, de verb. signific. ubi loquens de fratribus Mino-

ribus, in quorum fauorem seculares, apud Syndicum pecunias deponunt; inquit: Patet in praemissis in tali commendatione pecuniae ipsos Fratres non solum à receptione pecuniae, proprietate, dominio, vsu ac contrèctatione qualibet ipsius, & ab ea pecunia, penitus esse alienos. Idem autem est, vt bene notauit Sanchez, supra ex D. Bonauentura, quod pecunia apud te, vel apud tertiam personam deponatur, si nolis illius dominium, vsum aut administrationem accipere Superiore inconsulto. Ad id verò quod asserit Nazarius de Religioso inuento cum pecunia, respondet Portel, in Dubijs Regularium, verbo Sepultura num. 11. ubi sic asserit, Si Religiosus moriatur proprietarius, priuatur Ecclesiastica sepultura cap. super quodam de statu Monachorum. Notat tamen Rodriguez, tom. 3. quest. 56. art. 1. quòd si Religiosus dummodo non sit Minorita inueniatur mortuus cum bursa denariorum, non statim priuandus est sepultura Ecclesiastica, quia iura non priuant officio Altaris talem Monachum uiuentem cum peculio, nisi quando prius monitus noluit dimittere: ergo sic mortuum non priuabunt sepultura Ecclesiastica. Adde quod talis mortuus poterat se purgare, quod scilicet denarij essent sui amici, consanguinei, vel sibi depositi vel concrediti, vt alteri deferret loco elemosinae, vel restitutionis. At dicit ibi in fine articuli quod in hoc Minorita non excusabitur ob strictiorem Regulae prohibitionem erga pecuniam recipiendam. At si etiam in Minorita circumstantiae satis probabiles occurrerent, vt crederetur pecuniam non esse suam, sed amici, consanguinei, vel creditam ad rogandam, vel restituendam: credo non esse priuandum sepultura: tunc enim non peccauit in rigore, quia pecunia non erat sua. Ita Portel.

2. Sed quia argumentum Patris Nazarij habet magnam vim, idèd in casu contingenti, vt bene obseruat Castus Palas, tom. 3. tractat. 16. dict. 3. punct. 21. num. 6. Religiosus supra dictam depositionem pecuniae secularium non admittat in vim depositi, sed solum in vim cuiusdam familiaris custodiae; & sic erit immunis à scrupulo: non cessat in isto casu vis argumenti Patris Nazarij; nam non celebrat verè contractum depositi in scio Superiore.

3. Ex his optimè me citato obseruat nouissimè Leandrus à Murcia in Regulam B. Francisci, cap. 6. quest. 23. num. 5. Que si el Religioso recibe alguna cosa considerable de vn Seglar, con intencion de pedir licentia al Superior, y bolverla sino se la diere, no peca, àlmenos mortalmente, porque en tal caso es visto querer el Religioso tener en nombre del dante la dicha cosa, y en deposito, & hasta tenga licentia de su Prelado; lo qual en ninguna manera es contra la pobreza: porque aunque lo que absolutamente se acepta, luego passe al uso del Monasterio y dominio del Papa, y assi es necesario tener licentia del Prelado que es administrador dello; pero no quando se aceta condicionalmente: porque entonces mientras no se aceta la condicion de pedir la licentia, se queda en el dominio del dante, y se retiene en su nombre. Haec ille, & iterum ego.

RESOL LXVII.

An Religiosus, qui ex improviso mortuus inuentus est in cella cum marsupio denariorum, sit priuandus Ecclesiastica sepultura?

Et quid, si talis Religiosus sit Minorita?

Et

Sup. hoc in Ref. seq. 5. i. per totum, si-ganter à principio, & in alijs eius primae not.

Sup. hoc in Ref. seq. 5. i. in fine.

Sup. hoc supra in Ref. 18. & 19.